

Kerkuilen Werkgroep Bevelanden

Bron: Stichting Kerkuilen Werkgroep Nederland.
Foto: André Eijkenaar

JAARVERSLAG 2017

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave

KUWG Bevelanden contactgegevens.....	1
Wie zijn wij.....	2
Wat doen wij.....	3
Controle van kerkuil nestkasten	3
Werkzaamheden aan kerkuil nestkasten	3
Wat is er gedaan/gebeurd in 2017.....	5
Jaarlijkse vergadering	5
Broedresultaat.....	5
Overzicht broedresultaten.....	6
Overzicht per gemeente.....	6
Wat cijfers over 2017.....	7
Timmerdagen	7
(Ver) plaatsen van nestkasten.....	9
Oproep aan nestkastbeheerders.....	10
Ervaringen van onze controleurs	11
Bram Korteknie: De geschiedenis van een nestkast.....	11
Activiteiten 2018	12
Wat zijn de plannen voor 2018.....	12

KUWG Bevelanden contactgegevens

Kerkuilen Werkgroep Bevelanden
Coördinator: Hans Molenaar
Adres: Platschelp 12, 4533 DH Terneuzen
Telefoon: 0115-612008
Mobiel: 06-13290370
Email: h.molenaar@planet.nl

Wie zijn wij.....

Kerkuilen Werkgroep Bevelanden is een groep vrijwilligers die valt onder de paraplu van de Stichting Kerkuilen Werkgroep Nederland (SKWN) en samenwerkt met de Vogelwerkgroep de Bevelanden.

Doel en werkzaamheden van de Stichting Kerkuilen Werkgroep Nederland:

De kerkuil is een 'rode lijst soort' dat wil zeggen, dat deze uil door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aangewezen is als een soort, die extra aandacht en bescherming verdient. Ongeveer 35 jaar geleden zijn een aantal enthousiaste vrijwilligers begonnen met het ophangen en controleren van nestkasten. Dat was ook noodzakelijk, want het aantal broedparen van de kerkuil werd in 1979 op ongeveer 100 geschat. Mede dankzij de inspanningen van de Vereniging Vogelbescherming Nederland is een netwerk van kerkuilenbeschermers ontstaan met een landelijke dekking. Tot 2004 werd het kerkuilenbeschermingswerk gecoördineerd vanuit Vogelbescherming. Eind 2004 is het onder gebracht bij de Stichting Kerkuilen Werkgroep Nederland. (Bron: Stichting Kerkuilen Werkgroep Nederland).

Momenteel hebben wij 16 actieve vrijwilligers die meewerken aan de instandhouding van de kerkuil. Daarnaast zijn er nog enkele mensen die ons op diverse manieren ondersteunen. Deze activiteiten zijn o.a. het ringen van de kerkuil, het beschikbaar stellen van materiaal voor het maken van de nestkasten.

Wie zijn de vrijwilligers:

Boone, Ad; Damme, Thijs van; Franse, Eddy; Dijkhuis, Kees; Korteknie, Bram; Kristelijn, Johan; Lavooy, Cees; Molenaar, Hans; Pundert, Sjaak de; Regt, Jos de; Sinke, Rinus; Stins, Sytze; Tazelaar, Kees; Totté, Timo; Traas, Henk en Velde, Jaap van de.

De personen/bedrijven en organisaties die ons ondersteunen:

Peter Boelee, bevoegd kerkuil ringer.

BPG De Schouwse in Renesse

Formido Burgh-Haamstede

Wat doen wij

Controle van kerkuil nestkasten

- Minimaal een keer per jaar controleren wij de nestkasten. Dit is om vast te stellen of een kerkuil aanwezig is al dan niet broedend.
- Indien er een broedgeval van de kerkuil in de nestkast aanwezig is worden er aanvullende controle(s) uitgevoerd om het broedsucces te volgen.
- Met toestemming van de nestkastbeheerder worden jonge kerkuilen geringd.
- Indien noodzakelijk wordt de nestkast schoongemaakt (ontdaan van geproduceerde braakballen en opgehoopte ontlasting).
- Het verzamelen en analyseren van de nestkastgegevens. Deze worden in een rapport verwerkt en o.a. doorgestuurd naar de Zeeuwse coördinator en opgenomen in ons jaarverslag.

Werkzaamheden aan kerkuil nestkasten

- Wanneer het niet meer mogelijk is voor de kerkuil om in de nestkast te komen, en er geen alternatieven beschikbaar zijn, wordt de nestkast weggenomen. Voorbeeld: als b.v. de schuur hermetisch wordt dicht gemaakt.
- Reguliere werkzaamheden om de nestkast in goede conditie te houden.
- Nestkasten welke "hoog" hangen worden in overleg met de beheerder verplaatst naar een lagere locatie. Hier hebben we te maken met een ARBO veiligheid aspect m.b.t. klimmen op ladders.
De reden hiervoor is dat het op sommige plaatsen niet meer verantwoord is om de nestkasten jaarlijks te gaan inspecteren met behulp van een ladder. Deze nestkasten bevinden zich voor het merendeel in boerenschuren e.d.
In het verleden werden de kasten door o.a. bedrijfsomstandigheden en kennis van het broedgedrag van de kerkuil zo hoog mogelijk opgehangen. Hoogtes van +/- 10 meter zijn geen uitzonderingen. Met de huidige kennis van zaken omtrent het broedgedrag en omdat veel boerenschuren hun vroegere functie (gedeeltelijk) hebben verloren kunnen we de nestkasten op een lager niveau plaatsen. Nieuwe inzichten hebben geleerd dat nestkasten tussen de 4 en 5 meter hoogte voldoen als broedgelegenheid voor de kerkuil.
De laatste jaren is hier veel tijd en energie in geïnvesteerd.
Door deze inspanning zijn de vrijwillige nestkastcontroleurs nu in staat om de nestkasten verantwoord te controleren en indien nodig schoon te maken.
- Plaatsen van nieuwe nestkasten: van particulieren komen verzoeken voor het plaatsen van een kerkuilen nestkast. De werkgroep doet onderzoek (locatie en omgeving) of aan dit verzoek gehoor kan worden gegeven.

Bij goedkeuring wordt door de werkgroep in overleg met de beheerder de nestkast geplaatst.

- Het aanbrengen van camera / webcams in de nestkasten, om via een tv-scherm de uilen te volgen en tijdens het broeden te resultaten te volgen. Dit alles in overleg met de nestkastbeheerder.

Wat is er gedaan/gebeurd in 2017.

Het seizoen 2017 is voorbij en dan is het weer tijd om terug te kijken naar het afgelopen seizoen, wat is er allemaal gebeurd en gedaan en hoe heeft onze kerkuil zich gehouden in ons werkgebied de Bevelanden.

Ook dit jaar is ondergetekende actief geweest als interim coördinator van de werkgroep. Ondanks pogingen van diverse kanten zijn we er nog niet in geslaagd om iemand uit de regio te vinden die deze taak op zich wil nemen, maar we blijven zoeken.

JAARLIJKSE VERGADERING.

Op 28 februari 2017 was de opening van het seizoen met de jaarvergadering.

In deze vergadering is teruggekeken naar het voorgaande jaar 2016, broedresultaat van de kerkuil en onze activiteiten in het algemeen.

Het nestkastenbestand is waar nodig opnieuw ingedeeld tussen de teams die de controles gaan uitvoeren. Ook een kleine verschuiving in de samenstelling van de teams is doorgevoerd.

Na het uitwisselen van informatie en ideeën, bespreken van activiteiten voor het komende seizoen was de werkgroep klaar voor het nieuwe seizoen.

BROEDRESULTAAT.

Dit zijn altijd weer de gegevens waar we na het broedseizoen naar uitkijken.

Het jaar 2017 was een jaar van een rustig en voorspelbaar broedseizoen. Uit diverse bronnen kregen we te horen dat er genoeg muizen op het land aanwezig waren wat een positief element is voor het broedsucces van de kerkuil.

De binnengekomen gegevens van de 1^e legfels waren zoals verwacht en goed. Het aantal was nagenoeg hetzelfde als in 2016. Wel heb ik moeten vaststellen dat er binnen onze regio verschillen waren tussen 2016 en 2017. Enkele controleurs hebben meer legfel in 2017 gemeld dan het aantal in 2016 terwijl andere juist weer minder legfels konden melden. Een verklaring voor deze verschillen kan ik niet geven. Zie onderstaande cijfers hierover.

Wat we niet zagen aankomen was het zeer lage aantallen 2^e legfels.

KERKUILEN WERKGROEP – BEVELANDEN

OVERZICHT BROEDRESULTATEN.

	2015	2016	2017
Algemene info			
Aantal nestkasten	188	179	167
Aantal gecontroleerde nestkasten	182	140	155
Aantal wildnesten	-	1	4
Geen broedgevallen			
KU - solitair aanwezig	-	13	9
KU - paar aanwezig, geen broedgeval	10	3	8
1e broedsel			
aantal nestkasten succesvol	38	38	39
aantal nestkasten mislukt	5	9	9
aantal uitgevlogen juvenielen	108	93	111
aantal geringd	83	29	56
2e broedsel			
aantal nestkasten succesvol	2	9	0
aantal nestkasten mislukt	-	0	3
aantal uitgevlogen juvenielen	5	28	0
aantal geringd	-	13	0
Diversen			
nestkast bezet door Holenduif	-	4	5
nestkast bezet door Kauw	-	8	0

'-' betekent geen gegevens bekend.

OVERZICHT PER GEMEENTE

	2016	2017
Borssele	16	23
Goes	18	7
Kapelle	5	6
Noord-Bevelanden	11	9
Reimerswaal	6	6
Totaal	55	51

Een overzicht van het aantal broedgevallen (succesvol en mislukte) per gemeente.

WAT CIJFERS OVER 2017.

Het aantal nestkasten is in totaliteit t.o.v. 2016 iets gedaald (van 179 naar 167), op meerdere locaties die niet meer geschikt waren zijn de nestkasten afgesloten of verwijderd.

Het aantal gecontroleerde nestkasten is weer gestegen (van 140 naar 155). In percentage hebben we nu bijna 90% van de nestkasten minimaal 1 keer gecontroleerd, een goede score. Het was dan ook een aandachtspunt voor 2017 om het percentage naar boven te krijgen en dat is dan ook gelukt.

Het aantal solitair en/of niet broedend paar kerkuil(en) heeft geen invloed op de broedgevallen.

Het is niet ongewoon dat tijdens het broedsels de kerkuil-man zijn rust probeert te vinden in een nestkast in de nabijheid van het broedsel. Deze specifieke cijfers geeft samen met de broedgevallen wel een goed beeld van de bezettingsgraad van de nestkasten.

Gemeten over het aantal gecontroleerde nestkasten is ruim 40% van de nestkasten in gebruik.

Het aantal eerste succesvolle broedgevallen is iets gestegen (van 38 naar 39) en het aantal mislukte is gelijk gebleven (9).

Het aantal tweede succesvolle broedgevallen is beduidend minder (van 9 naar 0) en het aantal mislukte tweede legsels is gestegen (van 0 naar 3). Duidelijk dat het aantal 2^e legsel tegenvalt.

Verklaring hiervoor is de natte en winderige periode in augustus wanneer normaliter de eieren van het 2^e legsel zijn uitgekomen. De kerkuil houdt niet zo van wind en dit gegeven heeft een negatief effect op het aanleveren van voedsel.

Het totaal aantal uitgevlogen juvenielen is gedaald (van 121 naar 111).

In 2016 waren er 56 (eerste en tweede) broedsels en in 2017 zijn we geëindigd op 5139 broedsels.

In 2016 waren er 121 juveniele kerkuilen geteld en in 2017 zijn er 111 genoteerd.

Het aantal geringde kerkuilen is toegenomen (van 42 naar 56).

Een belangrijk gegeven is het aantal uitgevlogen juvenielen per nestkast. Na jaren van een dalende trend is deze in 2017 gekeerd. In 2016 nog 2,45 juveniel per nestkast in 2017 gestegen naar 2,85 juveniel per nestkast.

TIMMERDAGEN

Bij een van de vrijwilligers ligt het materiaal opgeslagen voor het maken van een kerkuilen nestkast. Het merendeel van de toekomstige nestkasten ligt daar als

bouwpakket vanwege het volume wat het inneemt als het in elkaar gezet is. We hebben enkele kant-en-klaar nestkasten op voorraad.

Ook in 2017 zijn we bijeen geweest om nestkasten in elkaar te zetten om de voorraad aan te vullen.

Ook de steenuil nestkasten worden door onze werkgroep in elkaar gezet, dit meestal op verzoek van Stichting Landschapsbeheer Zeeland.

Onder het genot van koffie en koeken, aangeboden door onze voorraadbeheerder, is dit altijd weer leuk. Het moment om weer eens bij te praten en nuttig bezig te zijn.

Voor mij als coördinator, komende van de overkant, het moment om gedurende het seizoen met de controleurs in contact te komen en horen hoe een en ander verloopt.

KERKUILEN WERKGROEP – BEVELANDEN

(VER) PLAATSEN VAN NESTKASTEN.

In 2017 zijn meerdere vrijwilligers op pad geweest om nestkasten te plaatsen op nieuwe locaties en ook om nestkasten te verwijderen.

Dit verwijderen gaat meestal op initiatief van de nestkastbeheerder. Reden zijn meestal dat de schuur verbouwd is/wordt waarna de kerkuil de nestkast niet meer kan bereiken. We kijken dan samen met de beheerder naar andere mogelijkheden, zoals het plaatsen van een in-/uitlooppijp door een wand van de schuur. Als dit ook niet mogelijk is rest ons niet anders om de nestkast definitief te verwijderen.

Als het om een nestkast is waarin regelmatig wordt gebroed proberen we de nestkast te herplaatsen in de buurt van zijn oude omgeving.

Ook worden in enkele gevallen tijdelijk nestkasten geplaatst. Een voorbeeld hiervan is de restauratie van de monumentale boerderij Veldzicht in Wolphaartsdijk.

De eigenaar (Het Zeeuws Landschap) heeft ons benaderd om te kijken naar oplossing voor de kerkuil i.v.m. met een langdurige restauratie van de boerderij.

De gevonden oplossing was het tijdelijk plaatsen van een nestkast in een nabij gelegen schuur en dit is ons goed gelukt. De kerkuil had al snel de nestkast ontdekt.

De restauratie zal in 2018 klaar zijn en dan gaan we weer kijken wat we gaan doen met de tijdelijk nestkast.

*Foto Bram Vroegindeweyj.
Restauratie Veldzicht..*

OPROEP AAN NESTKASTBEHEERDERS.

Met bovenstaand verhaal over een geslaagde verbouwing doen we dan ook meteen een oproep aan de nestkastbeheerders om bij een sloop, verbouwing, asbest sanering e.d., van de schuur waarin een kerkuil nestkast is gevestigd ons tijdig te contacteren. Hierdoor hebben wij de gelegenheid om naar alternatieven te kijken voor de nestkast om de geplande werkzaamheden niet in de weg te zitten.

Ervaringen van onze controleurs

BRAM KORTEKNIE: DE GESCHIEDENIS VAN EEN NESTKAST.

Tijdens de controles of aanpassing zijn elk jaar verrassingen niet uitgesloten, zo ook bij de herstelwerkzaamheden bij een nestkast van Bram.

*Foto Bram Korteknie.
De geschiedenis van de nestkast.*

Een nestkast opgehangen door Jaap Schilperoord, André Hannewijk en Bram Korteknie in maart 1997. Deze nestkast is in maart 2013 aangepast door Johan Kristelijn en Bram Korteknie. Bij beide gelegenheden zijn de "handtekeningen" geplaatst.

Activiteiten 2018

WAT ZIJN DE PLANNEN VOOR 2018.

- Het houden van onze jaarvergadering (februari 2018) als begin van het nieuwe seizoen.
- Nestkasten controleren op aanwezigheid van de kerkuil.
- Informatie verzamelen over het broedsucces en bezetting van de nestkasten.
- Het ringen van jonge kerkuilen (in overleg met beheerder).
- Uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan de nestkasten.

EN natuurlijk genieten van al onze activiteiten ter bescherming van de kerkuil.

Opgemaakt door Hans Molenaar.
Februari 2018.